

Een blik op kwaliteitsvol onderwijs door de ogen van de leerkracht

Evi Geeroms en David Evenepoel
Koninklijk Atheneum Etterbeek

Wie zijn wij?

- ▶ Leerkrachten Koninklijk Atheneum Etterbeek (Brussel)
- ▶ Nederlandstalige school van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
- ▶ Volledig ASO aanbod met een beperkt TSO aanbod (Toerisme)
- ▶ 900 leerlingen, 100 personeelsleden én een groene campus
- ▶ Evi: leerkracht Frans, eerste graad
- ▶ David: leerkracht LO, eerste graad
- ▶ Beiden zijn oud-leerling van het KAE

Rode draad

Vanuit maatschappelijk oogpunt

via schoolniveau

tot op leerlingenniveau

naar het opleiding- en
professionaliseringsniveau

Kwaliteit in onderwijs? Focus op innovatie & creativiteit!

► **Innovatie: de school zet in op vernieuwende onderwijspraktijken**

o.a. “flexibiliteit”: curriculum aanpassen/vernieuwen aan maatschappelijke tendensen (de school verschilt van ‘toen’ en ‘nu’), “duurzaamheid”: geen talent mag verloren gaan, “individueel”: leerlinggerichte competentieontwikkeling (breed werken rond kennis, vaardigheden en attitudes), “samenwerken”: vakoverschrijdend (loskomen van je vak), tussen verschillende onderwijsactoren, ...

► **Creativiteit: de school biedt tijd, ruimte én ondersteuning voor nieuwe ideeën van de leerkrachten**

o.a. beheersing van planlast/taakbelasting → explorerende tijd en ruimte aanbieden, energie moet bottom-up (intrinsieke motivatie), de authentieke en bevrologen leerkracht (want zij maken het verschil)

Kwaliteit in onderwijs?

Focus op innovatie & creativiteit!

Onderwijskwaliteit is gewenst en resultaatgerichte innovatie die wortelt in de cultuur van de maatschappij, school, leerkrachten en leerlingen.

Van Beekveld & Terpstra (NL), Verantwoord veranderen met hart voor onderwijs en zorg

The Four Pillars of Education

*Basis van het UNESCO-rapport "Learning: the Treasure within"

- ▶ **Learning to know** = Aanleren van tools om te leren. Basiskennis verwerven om de omgeving te kunnen begrijpen en nieuwsgierigheid op te wekken.
    - ▶ Numeracy
    - ▶ Literacy
    - ▶ Life skills
  - ▶ **Learning to do**
    - ▶ Verwerven van praktische vaardigheden om kennis om te zetten in innovaties. Creatief met kennis kunnen omgaan. Inspelen op meervoudige intelligentie en gebruik makend van leerstijlen.
  - ▶ **Learning to live together**
    - ▶ Leren samenleven en omgaan met elkaar door het leren herkennen van onderlinge afhankelijkheid en gezamenlijke doelen.
  - ▶ **Learning to be**
    - ▶ Onderwijs moet bijdragen tot een algemene persoonlijkheidsontwikkeling
- ➡ Zowel de inhoud van het curriculum als de methodes dienen hier rekening mee te houden!

Curriculum

- ▶ Van kennisverwerving naar kennisverwerking
  - ▶ Kennis moet functioneel zijn: reproductie → toepassing & integratie (cf. onderzoekend leren)
- ▶ Van individueel naar teamwork
  - ▶ Sociale (en emotionele) ontwikkeling, vaardigheden en relaties versterken
  - ▶ Co-existentie tussen ontwikkelen eigen identiteit en die van anderen
- ▶ Creativiteit en kritische zin promoten
  - ▶ Creatief leren omgaan met de theorie
- ▶ Functioneel gebruik kunnen maken van bestaande technologieën

**THERE'S
NO
i
IN
TEAM**

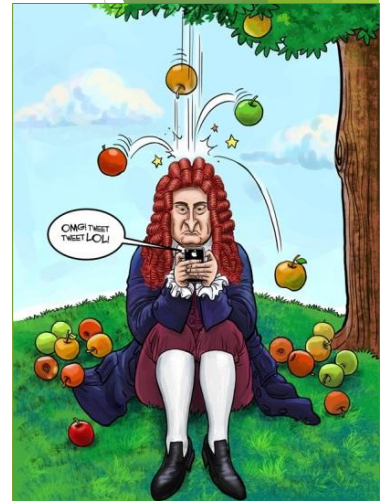
Rendement voor ELKE leerling

Wat werkt er in de praktijk?

- ▶ Concretisering
- ▶ Activerende en coöperatieve werkvormen
- ▶ Evaluatie als het onderdeel van het leerproces
- ▶ Feedback
- ▶ Differentiatie
- ▶ Leerlinggerichtheid

Concretisering

- ▶ Link leggen tussen het schoolse leren en het dagelijkse leven
  - ▶ Vertrekken vanuit en aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen
  - ▶ Authentieke situaties / voorbeelden benutten
- ▶ De buitenwereld binnenhalen in de klas
- ▶ Brede school: samenwerking met buitenschoolse organisaties

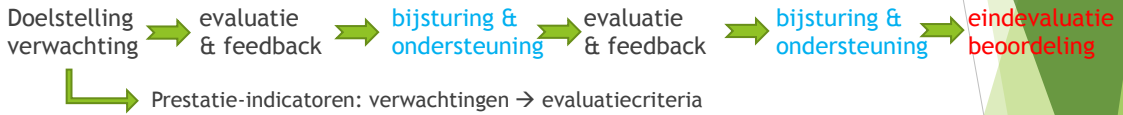

Activerende en coöperatieve werkvormen

- ▶ Leerlingen uitdagen, stimuleren, coachen, vertrouwen, ...
- ▶ Leerlingbetrokkenheid verhogen
- ▶ Samenwerken en “van-elkaar-leren” bevorderen
  - ↳ Sluit aan bij de pijler “Learning to live together”

Evaluatie als onderdeel van het leerproces (breed evalueren)

- ▶ Trend van **product** naar **procesevaluatie**
- ▶ Het doel van de evaluatie is niet leerlingen beoordelen, maar leerlingen beter ondersteunen

- ▶ Evaluatie door de verschillende betrokken partijen d.m.v.:
  - de leerkracht
  - zelfevaluatie
  - peerevaluatie
  - ...
- Kijkwijzers
- SAM-schalen
- Axenrozen
- ...

FOUTEN MAKEN = LEERKANSEN CREËREN

Feedback

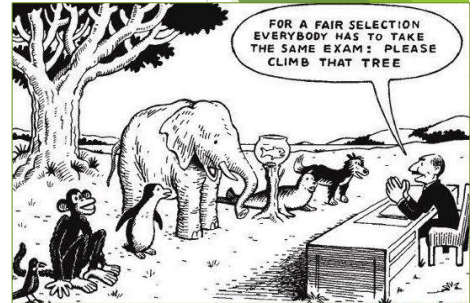
- ▶ Feedbackniveau's:
    - ▶ Zelfniveau
    - ▶ Taakniveau
    - ▶ Procesniveau
    - ▶ Regulatieniveau
-
- ▶ Goede feedback:
    - ▶ Doelgericht & biedt strategieën aan
    - ▶ Systematisch
    - ▶ Duidelijk en eerlijk
    - ▶ Volgens de "regels van de kunst"

Opvolging

- ▶ Individueel of klassikaal
- ▶ Differentiatie

Differentiatie

- ▶ Kwaliteitsvol onderwijs ➔ alle “lerenden” leerkansen krijgen
- ▶ Binnen- en buitenklasdifferentiatie
- ▶ Oog voor de “zwakkere” & de “sterkere” leerlingen
  - ↳ Leerachterstand   ↳ Hoogbegaafden
  - ↳ Taalachterstand   ↳ Voorkennis
  - ↳ Beperking
  - ↳ Leerstoornissen
- ▶ Uitgaan van en inspelen op de verschillen tussen leerlingen
- ▶ Combinatie van convergerende & divergerende differentiatie

Leerlinggerichtheid

▶ Op klasniveau

- ▶ Leerling staat centraal
- ▶ Opvolging

- ▶ Individuele leertrajecten
- ▶ Streaming
- ▶ Portfolio

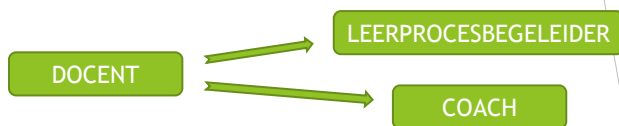
▶ Op schoolniveau

▶ GOK

- ▶ Ondersteuning bieden zodat alle leerlingen de leerplandoelstellingen kunnen bereiken
  - ▶ Openleercentra
  - ▶ Huiswerkklassen
  - ▶ Studiebegeleiding
  - ▶ Studiebuddy's
  - ▶ ICT
  - ▶ ...

▶ OLB

- ▶ Talenten van de leerlingen blootleggen
- ▶ “Studiekeuzebeurzen” per graad
- ▶ Keuzemogelijkheden laten ervaren (≠ toelichten)
- ▶ ...

Basisvoorwaarden

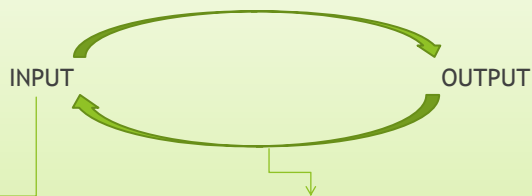
- ▶ Ondersteuning door & vertrouwen van de directie
- ▶ Interactie: leren van elkaar

- ▶ Horizontale en verticale samenwerking binnen het team
  - ↳ Hospiteren
  - ↳ Samen lesgeven
  - ↳ Samen materiaal uitwerken
  - ↳ ...
  - ↳ Vakgroepwerking: leerlijnen en evaluatiecriteria
  - ↳ Overleg: BaO → SO (→ HO)

Basisvoorwaarden

- ▶ Return on investment

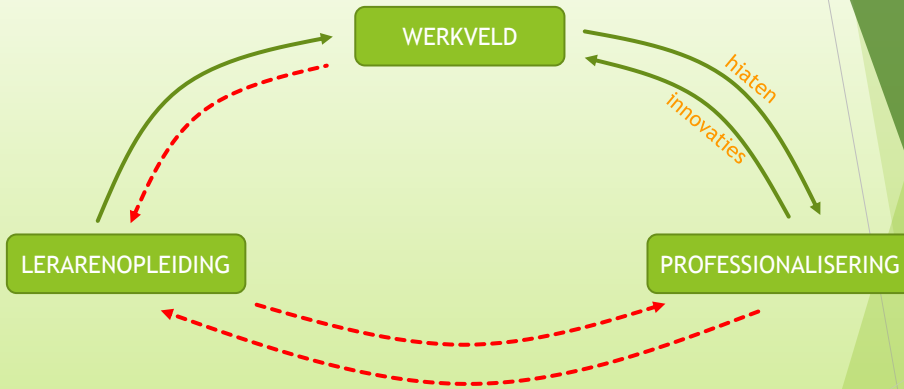

- ▶ Evenwicht tussen beiden of hoger rendement leiden tot verhoogde intrinsieke motivatie
- ▶ Te hoog in vergelijking met het resultaat → team uitgeblust en gedemotiveerd
- ▶ Te weinig mogelijkheid tot eigen inbreng → gevoel van nutteloosheid & demotivatje

- ▶ Tijd: “administratief” onderwijs ≠ kwalitatief onderwijs

Toekomst

- ▶ Integratie van “actieve” leerkrachten in de lerarenopleiding
- ▶ Samen “leren” (Onderzoekende school?!)
- ▶ Lerarenopleiders en leerkrachten dezelfde professionalisering laten volgen